

Besos robados

Ramon Freixas

A François Truffaut (1932-1984) li han endossat, amb justícia, l'etiqueta de ser un director l'amor del qual pel cinema i l'amor per la vida s'entrecreuen. "El cinema és més real que la vida", sentència. Aquesta passió s'expressa prístinament a la seva obra. L'amor és un tema central i vertical de la seva activitat. A vegades filmava idees abans que històries, això és, les idees s'anteposen als arguments, l'exemple més palmari recau a *El amante del amor* (1977), cosa que no deixa de ser peculiar—i paradòxic—en un realitzador (auto) declarat i titllat per altres com un narrador (d'històries) per damunt de tot.

No deixa de ser curiós (o contradictori?) que un François Truffaut que, com a crític, es proclamava virulent i agressiu, en particular amb el cine que abominava (en poques paraules, la *qualité française*), considerant en aquest sentit la crítica una forma d'assassinat, en el seu debut en el llargmetratge, *Los cuatrocientos golpes* (1959), dedicat a la memòria d'André Bazin, tot un cop de la posada de llarg de la *nouvelle vague*, i a costa de dissidents (l'acord no pareix possible), i de pintorescos nostàlgics, s'aproxima massa al cànon de cinema que blasfava. No així *Tirez sur le pianiste* (1960), el seu segon film, revelador d'un creador original, capaç d'alçar la veu amb una idea del món.

Ara bé, *Los cuatrocientos golpes* suposa el tret de sortida d'un cicle—sense arribar a franquícia—de pel·lícules sobre un personatge, Antoine Doinel (sempre Jean-Pierre Léaud), transparent

transsumpte autobiogràfic, mític *alter ego* del cineasta, que es forja en la recreació de la infància desgraciada d'un noi incomprens a semblança de la pròpia existència de Truffaut, que troba el seu reflex—còmodament—en la seva obra primerenca. Una sèrie de cinc films (inclòs un curtmetratge) que cobreix un arc temporal de 19 anys, iniciat amb les vicissituds d'un Doinel de 12 anys, aventura conclou el 1978 amb *L'amour en fuite*, amb un Antoine ja separat de Christine (Claude Jade, compromès amb Sabine (Dorothee), amb trobades amb Colette (Marie-France Pisier) i faicó d'escriptor, autor de *Les salades de l'amour*, la seva òpera prima, aleshores un dels projectes cinematogràfics de Ferrand (François Truffaut) de *La noche americana* (1973). Una sort de film balanç, en format de collage, on es pretén provocar un debat sobre el personatge. Una empresa temerària darrera el carreró sense sortida exposat a *Domicilio conyugal* (1970). Un personatge escindit—almenys als ulls de l'espectador—entre el somniador de projectes impossibles, fràgil i immadur, (auto)marginat, i el tipus que evita enfrontar-se a la (seva) realitat, però que anhela esser admès per la societat. Però en Truffaut l'amor, el respecte, l'enteniment envers els seus personatges és total, a la manera de Jean Renoir, un dels seus mestres.

Personalment consider *Besos robados* (1968) la millor pel·lícula de la sèrie. Si l'episodi "Antoine y Colette", d'*El amor a los 20 años* (1962) versa sobre la relació amorosa sense consumir entre ambdós (un incís: Antoine Doinel s'enamora de Colette a través de la fines-

tra de l'hotel on s'allotja; la finestra cobra un gran protagonisme al cinema: *La mujer de al lado*, (1981), Fanny Ardant i el seu amant teixeixen la seva teranyina passional a través d'una finestra, mentre que el llibreter de *Diario íntimo de Adela II*, (1975), observa les anades i vingudes de l'heroïna... per no parlar de l'ús de la finestra, falsa i en el cinema, com és el cas de *La noche americana*), a *Besos robados*, dedicada a Henry Langlois i a la Cinemathèque Française, assistim a la incorporació a la vida (civil) d'Antoine, després d'una estada poc honorable a l'exèrcit, i a la conquesta de Christine, de qui no sap encara si n'està enamorat. El seu aprenentatge laboral i sexual no és fàcil. Les seves primeres experiències professionals no són molt satisfactòries. És acomiadat del seu treball com a guardià nocturn d'un hotel. Entra a treballar a una agència de detecció, però travat i insegur, no li van bé els assumptes. En Christine no troba l'equilibri desitjat. Una inseguretat també personal. L'aparició emperò de Fabien Tabard (Delphine Seyrig), casada amb un subjecte menyspreable, un ésser màgic, un somni de muller, l'ideal femení, la dona que un dia sorgí a la seva vida "per fer l'amor una sola vegada i prou", de qui Antoine Doinel s'enamora retudament, servirà per certificar el dolorós trànsit de la joventut a la maduresa (encara que en Antoine no tot és tan senzill i diàfan) i la pèrdua de determinats ideals units a l'adolescència. El futur sentimental del protagonista queda dibuixat en els plans finals del film: el passeig d'Antoine i Christine als acords de la cançó de Charles Trénet ("Besades robades. Somnis movedissos. Felicitat marcada"), tema musical inspirador de la pel·lícula, mentre els rituals casolans i matiners sembla que anuncien *Domicilio conyugal*.

A la forja del singular edifici d'imatges que vertebrava l'obra de Françoise Truffaut, aquest univers fet de dones, amor, llibres, nins i pel·lícules, *Besos robados* destaca per la seva frescor i agilitat, per les seves subtils el·lipses narratives i el joc constant sobre l'equivoc, pel seu estricte classicisme deutor de la millor comèdia americana, pel seu divertit i fàcil costumisme, en definitiva, per a la intel·ligència latent i la inquietant sensibilitat del seu cinema. ■

